

дубровчанитѣ изъ българскитѣ градове и паланки¹⁾). Изброени сж дори всички свещенни сѣдове и одежди, които тѣ сж притежавали. Въ архивата на пропагандата сжщо намѣрихме писма, съ които католишкитѣ свещеници отъ България се отнасятъ съ молба до Римъ да имъ се изпратятъ разни църковни вещи и книги за богослужение²⁾). Най-добритѣ църкви на дубровчанитѣ били въ София, Провадия и Чипровци. Въ Пловдивъ имало нѣщо като параклисъ, какъвто се среща и въ други градове. Капелата въ Никополъ била много примитивна и полусѣборена.

Църквата е, която е подѣржала единството въ всѣка една колония. Търговцитѣ отъ София презъ 1659 г. се оплакали отъ дубровчанитѣ отъ Провадия и другитѣ отъ Добруджа, че за да избѣгнатъ плащането на такси въ полза на софийската църква, тѣ забикаляли съ своитѣ транспорти софийското тържище, като открили единъ новъ пѣтъ за своитѣ кервани, който не минавалъ презъ София. Въ този случай софийскитѣ търговци заявили въ Дубровникъ, че понеже не сж въ сѣстояние да подѣржатъ сами софийската църква и нейния свещеникъ, щѣли да изоставятъ църквата, като напустнатъ и самото софийско тържище и го премѣстятъ въ Провадия³⁾). Сжщо и провадийскитѣ търговци презъ 1640 г. заявили, че не желаятъ тѣхния свещеникъ да отива да служи въ сѣседнитѣ на Провадия градове, гдето имало по нѣколцина дубровчани, защото така не можло да се подѣдържа единството въ тѣхната колония⁴⁾). Дубровчанитѣ били много религиозни като народъ и голѣми фанатици. Въ всѣко тѣхно завещание, колкото и да сж се били отчуждили търговцитѣ въ своя животъ отъ Дубровникъ, намираме най-първитѣ дарения, а сжщевременно и най-значителни по стойностъ, да сж направени въ полза на разнитѣ църкви въ Дубровникъ⁵⁾). Сжщо така почти всѣки е завещавалъ по нѣщо за многобройнитѣ манастири и религиозни братства, находящи се въ околността на родния имъ градъ⁶⁾). Специално за градоветѣ, въ които тѣ сж живѣли презъ цѣлия си животъ и гдето търгували, сж давали малко дарове. Обикновено се срещатъ завещания съ по 1000—2000 аспри или най-много до 100—150 дуката въ полза на църквитѣ въ София⁷⁾, Провадия⁸⁾ или другаде, гдето търговецъ

¹⁾ Освенъ изчерпателнитѣ доклади, публикувани отъ Ферменджинъ (стр. 68—106, 155—175) въ архива на пропагандата въ Римъ се съхраняватъ и други не по-малко ценни описания, не публикувани до днесъ. Ср. *Visite* vol. I fol. 1—3V^o. Особено е ценно описанието на Pietro Masarechi da Prisenà отъ 1623 г. fol. 66—70: отъ fol. 71 почва описанието на Сърбия и Македония.

²⁾ Vol. 220 Bulgaria e Servia fol. 45 (orig. 57) отъ 1650 г. Сжщо fol. 186 (orig. 306) отъ 1651 г.

³⁾ Писмо на mercanti delle collonna di Soffia отъ 8 юлий 1659 г. fasc. 89 № 2215 „... Percio preghiamo Ecc-ze V. V. Ill^{me} a considerar le nostre ragioni et il misero stato di questa piazza, e se si introducesse di non pagar contributioni per le robbe vane da Provatto a Garguri adrittura non sarebbe altro che trasportar questa piazza di Sofia in Provatto et abbandonar questa Chiesa“.

⁴⁾ Фермендѣиу стр. 77, 78.

⁵⁾ Ср. завещанието отъ 1500 г. т. 28 f. 171V^o и др.

⁶⁾ „Item lasso alla R^{da} confraternita delli preti di Sta Maria di Ragusa taleri 500 di argento“ ... завещанието на P. Boscichovich отъ Търново. Test. т. 48 f. 57V^o.

⁷⁾ Въ завещанието си отъ 1516 г. софийския търговецъ Radan Radovanovich оставилъ 500 аспри за направата на софийската църква. Test. т. 31 fol. 181 V^o.

⁸⁾ Дубровчанинътъ Panno Petrovich отъ Шуменъ въ завещанието си отъ 20. X. 1632 г. е завещалъ суми за провадийската църква. „Ioste ostavgliam aspri tissuchiu sa fabricu od zarque u Provadiu.“ Test. 61 f. 8.